

7. Goh K.-L. Management strategies for treatment failures *Helicobacter pylori* resistance and management strategies / K.-L. Goh. – World Congress of Gastroenterology. – Montreal, 2005.

8. Malfertheiner P. Guidelines for the Management of *Helicobacter pylori* Infection / P. Malfertheiner, F. Megraud, C. O'Morain // *European Gastroenterology Review*, 2005.

**Эффективность схем эрадикационной терапии
при лечении язвенной болезни двенадцатиперстной кишки**

С.М. ПРОКОПЧУК

*Национальный военно-медицинский клинический центр
«Главный военный клинический госпиталь»*

Резюме. Эрадикационная терапия снижает частоту рецидивов язвенной болезни и рассматривается как метод, который дает возможность полного излечения больных с этой патологией.

Ключевые слова: язва, *Helicobacter pylori*.

Efficiency of eradication therapy schemes in treatment of duodenal ulcer

S. PROKOPCHUK

National Military medical clinical Center «Main Military Clinical Hospital»

Summary. Eradication therapy reduces rate of relapses of peptic ulcer and is considered a treatment that contributes to the full recovery of patients with such pathology.

Key words: ulcer, *Helicobacter pylori*

УДК 616-002.5:355.2

**Стан захворюваності на туберкульоз
у Збройних Силах України**

А.Р. САПОЖНИКОВ

*Національний військово-медичний клінічний центр
«Головний військовий клінічний госпіталь»*

Резюме. У статті розглянуті питання захворюваності на туберкульоз серед військовослужбовців Збройних Силах України, що набули нової актуальності під час проведення антитерористичної операції (АТО), призову на військову службу громадян України за мобілізацією.

Ключові слова: туберкульоз, військовослужбовці, мобілізація.

У квітні 1993 р. ВООЗ проголосила туберкульоз глобальною небезпекою, а в 1995 р., за критеріями ВООЗ, в Україні зафіксовано епідемію туберкульозу. З 1992 по 2005 рр. захворюваність на всі форми туберкульозу зростає у 2,4 рази (із 35,0 до 84,1 випадків на 100 тис. населення). Захворюваність на туберкульоз у Збройних силах (ЗС) України так, як і в Україні, мала тенденцію до зростання. Однак за останні 5 років в ЗС України і в Україні в цілому зростання захворюваності на туберкульоз призупинено, а за останні роки відмічено зменшення рівня захворюваності на туберкульоз майже у всіх регіонах України. У 2013 р. показник поширеності туберкульозу знизився на 21,8%, у 2014 – на 18% (рисунок).

За даними Держкомстату України, смертність від туберкульозу у 2013 р. знизилась на 6% порівняно з попереднім роком та становила 14,2 на 100 тис. населення, у 2014 році смертність знизилася на 15%. Ця тенденція свідчить про ефективність заходів з протидії туберкульозу та пов'язана із забезпеченням потреби у протитуберкульозних препаратах I та II ряду.

Незважаючи на тенденцію щодо зниження показників захворюваності на туберкульоз та смертності від цієї хвороби, епідемічна ситуація з туберкульозу в Україні все ще залишається складною. Щорічно більш як у 30 тис. людей вперше діагностують туберкульоз та понад 6 тис. людей помирає від цієї недуги. Виліковується від туберкульозу в результаті основного курсу хіміотерапії (до 12 міс. від початку лікування) приблизно 60% тих, хто захворів (через 24 (36) міс. – до 75%, у т. ч. з урахуванням тих, хто вилікувався від мультирезистентного туберкульозу).

На теперішній час в Україні на туберкульоз хворіють близько 700 тисяч осіб, з них 142 тисячі з бактеріовиділенням.

Незважаючи на заходи стосовно боротьби з туберкульозом, які вживаються у Збройних Силах України, ця проблема залишається актуальною. Кількість вперше виявлених випадків захворювання на активний туберкульоз складала: у 2011 р. – 89 осіб; у 2012 р. – 82 особи; у 2013 р. – 79 осіб.

У 2014 р. кількість хворих на активні форми туберкульозу склала 177 осіб; з них військовослужбовці-офіцери, військовослужбовці військової служби за контрактом та строкової служби склали 86 осіб, а військовослужбовці, призвані за мобілізацією – 91 особа. Із загальної кількості хворих на туберкульоз військовослужбовці, які приймали участь в АТО, склали 48 осіб.

У 2015 р. кількість хворих на активні форми туберкульозу склала 305 осіб; з них військовослужбовці – офіцери, військовослужбовці військової служби за контрактом та строкової служби склали 70 осіб, а військовослужбовці, призвані за мобілізацією, – 235 осіб. Із загальної кількості

хворих на туберкульоз військовослужбовці, які приймали участь в АТО, склали 133 особи.

Кількість виявлених військовослужбовців із залишковими змінами після перенесеного туберкульозу легень протягом 2014 р. склали 145 випадків, у 2015 р. – 184 випадки. Серед них біля 93% серед призваних по мобілізації.

Динаміка захворюваності (%) військовослужбовців Збройних Сил України занедбанними формами туберкульозу

У роки Великої Вітчизняної війни 33% пацієнтів хворіли на вогнищеву форму туберкульозу легень, 19% – на інфільтративну форму, 20,5 мали дисемінований туберкульоз, 24 – фіброзно-кавернозний туберкульоз й 3,5% – бронхоаденіт.

У 2012 та 2013 рр. основний масив форм туберкульозу приходився на вогнищевий (відповідно 28,04 й 45,5%) та інфільтративний (відповідно 36,6 й 39,2%). При цьому вагома частка «малої» форми – вогнищевої зросла в 1,6 раза, що свідчило про ранню діагностику туберкульозу.

Спостерігалася чітка тенденція до зменшення частки «занедбаних» форм: дисемінована форма складала 7,3% у 2012 р. та 1,3% у 2013 р., фіброзно-кавернозна відповідно – 2,4% та 1,3%.

У 2014 р. частота виявлення вогнищевої форми знизилася до 27,7% на тлі зростання інфільтративної до 31,6% та дисемінованої – до 7,7%.

Частота фіброзно-кавернозного туберкульозу від загалу склали 1,7%, однак серед військовослужбовців, які приймали участь в АТО, – 3,8%. У цього контингенту спостерігали значне зменшення вогнищевих форм – до 7,5% та зростання інфільтративних – до 47,5%.

У 2015 р. більшу частину активних форм склав інфільтративний туберкульоз: 59,2% серед усіх військовослужбовців та 69,9% серед військово-службовців, які приймали участь в АТО.

Відмічалась позитивна динаміка у вигляді зменшення частки «занедбаних» форм:

- фіброзно-кавернозна форма знизилась до 0,3% у загальній групі та до 0,75% серед тих, хто приймав участь у АТО,

- дисемінована форма знизилась у загальній групі до 5,8%, а серед військовослужбовців, які приймали участь в АТО, зросла до 6%.

Загалом у 2015 р. відмічена негативна динаміка у вигляді збільшення частки пацієнтів з «деструктивними» формами. Деструкцію легеневої тканини мав 101 пацієнт (33,1%), з них приймали участь в АТО 51 військовослужбовець, хворих з наявністю бактеріовиділення – 87 пацієнтів (28,5% випадків), з них 42 приймали участь в АТО).

Протягом останніх двох років спостерігається збільшення хворих з хіміорезистентними формами туберкульозу. Так, у 2012 р. в ЗС України таких хворих було 4, у 2013 р. – 2, у 2014 р. – 10 (з них 3 із зони проведення АТО), у 2015 р. – 40 пацієнтів (з них 22 із зони проведення АТО).

Також відмічається стрімке зростання кількості пацієнтів з ко-інфекцією (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД) з 4 пацієнтів в 2013 році до 29 пацієнтів в 2015 році.

Висновки

Погіршення епідеміологічної ситуації з захворюванням на туберкульоз серед військовослужбовців ЗС України протягом 2014–2015 рр. зумовлено збільшенням загальної чисельності особового складу ЗС України за рахунок осіб, які були призвані за мобілізацією. Це зумовило попадання до частин ЗС великої кількості осіб, які мали в анамнезі перенесений туберкульоз та з активними формами, що не були виявлені до призову внаслідок різних причин (поверхневий аналіз стану здоров'я медичними комісіями військових комісаріатів під час масового призову, несвоєчасне рентгенологічне обстеження, приховування захворювання). Перебування військовослужбовців в умовах, що негативно впливали на стан здоров'я, зумовило появу клінічної та рентгенологічної картини захворювання, реактивацію процесу.

Література

1. Опыт советской медицины в Великой Отечественной войне. – Изд-во Медгиз, 1951 г., том 25. – 263 с.

2. Актуальні питання фтизіатрії у практиці сімейного лікаря : навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Ю.І. Фещенко [та ін]. – К. : Видавець Заславський А.Ю., 2016. – 168 с.

Состояние заболеваемости туберкулезом в Вооруженных Силах Украины

А.Р. САПОЖНИКОВ

*Национальный военно-медицинский клинический центр
«Главный военный клинический госпиталь»*

Резюме: в статье рассмотрены вопросы заболеваемости туберкулезом среди военнослужащих Вооруженных Силах Украины, которые приобрели новую актуальность во время проведения антитеррористической операции (АТО), призыва на военную службу граждан Украины по мобилизации.

Ключевые слова: туберкулез, военнослужащие, мобилизация.

Tuberculosis morbidity among military personell of the Armed Forces of Ukraine

A.R. SAPOZHNIKOV

*National Military Medical Clinical Center
«Main Military Clinical Hospital»*

Summary. The article is addressed to the tuberculosis morbidity among servicemen of the Armed Forces of Ukraine, the issue that became critically important during realization of anti-terror operation (ATO) and mobilization of Ukrainian civil citizens to participating in ATO.

Key words: tuberculosis, servicemen, mobilization.

УДК 616.853–02 : 616.831–005.1]–085.851.11

Антиконвульсивна сугестивна психотерапія у лікуванні хворих на післяінсультну епілепсію похилого віку

О.В. САЙКО

Військово-медичний клінічний центр Західного регіону

Резюме. Згідно з міжнародною класифікацією епілепсій, епілептичних синдромів і родинних пароксизмальних станів «післяінсультна епілепсія» належить до симптоматичних форм з установленою структурою уражень головного мозку. У структурі епілепсії в осіб похилого віку провідними типами нападів є парціальні напади (прості або складні, з вторинною генералізацією або без неї). Серед побічних ефектів антиконвульсантів у похилій віковій групі найчастіше зустрічаються: підвищення або зменшення маси тіла, загальна седативна дія, ускладнення з боку травного тракту,